

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 120/2023
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Мила Симић, адвокат из ..., против тужене Академије васпитачко-медицинских струковних студија из Крушевца, чији је пуномоћник Драган Милетић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2372/21 од 02.06.2022. године, у седници већа одржаној 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2372/21 од 02.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у у Параћину – Судска јединица у Ћуприја П1 855/18 од 25.03.2021.године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено као незаконито решење туженог бр. .. од 22.10.2018. године, којим је тужиљи отказан уговор о раду бр. .. од 23.09.2014. године и одређен престанак радног односа са даном достављања решења. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљу врати на рад. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 201.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2372/21 од 02.06.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је дала одговор на ревизију.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23 – други закон), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези чланова 8. и 231. ЗПП јер је одлучивао на основу чињеничног стања које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код туженог почев од 16.01.2006. године на одређено време, а од 01.08.2006. године на неодређено време на основу уговора о раду бр. .. од 23.09.2014. године. Обављала је послове на радном месту радника у ... туженог сходно уговору о раду. Синдикална организација туженог је под бр. .. од 18.05.2018. године дала позитивно мишљење на предлог Правилника о организацији и систематизацији послова туженог. Нови Правилник о организацији и систематизацији послова од 15.08.2018. године усвојен је од стране Савета тужене школе на електронској седници одржаној дана 15.08.2018. године (пошто је утврђено да је дата сагласност на предлог Правилника о организацији и систематизацији послова туженог). Предметним решењем о отказу уговора о раду бр. .. од 22.10.2018. године, тужилци је престао радни однос код туженог са даном доношења решења јер је због доношења новог Правилника о организацији и систематизацији послова код тужене дел. бр. .. од 15.08.2018. године престала потреба за њеним радом, а код послодавца јој се није могао обезбедити други посао који одговара њеној стручној спреми (с позивањем на Акт о систематизацији послова), премештај, нити понуда послова у нижем степену стручне спреме у њеном занимању, а ни могућност преквалификације за обављање других послова, као и скраћено радно време, а да је у сарадњи са Националном службом за запошљавање – филијала Ћуприја утврђено да нема могућности да јој се понуди посао код другог послодавца. Нови Правилник о организацији и систематизацији послова тужене школе није био адекватно објављен, на законом прописани начин. На фотокопији Правилника, коју је доставио тужени, осим деловодног броја и дана доношења истог, није констатован датум истицања на огласну таблу, нити датум његовог ступања на снагу, због чега ни тужилци, а ни осталим запосленима код туженог саслушаним у својству сведока (чијим исказима је првостепени суд поклонио веру) није било познато да је донет. Током управног надзора код тужене у периоду од 04.08.2018. године до 31.08.2018. године тужена није презентовала инспекцији нови Правилник о организацији и систематизацији радних места од 15.08.2018. године (што је констатовано у записнику инспекције).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и враћање тужилце на рад, позивајући се на члан 196. Устава РС и члан 24. Закона о раду. Како нови Правилник о организацији и систематизацији послова код тужене није објављен на огласној табли, то није ступио на правну снагу, па није могао послужити као правни основ за измену радно-правног статуса тужилце, односно за њено оглашавање технолошким вишком. У време доношења предметног решења био је и даље на снази стари Правилник о систематизацији радних места по ком је систематизовано радно место за које је тужилца закључила уговор о раду, тако да није престала потреба за њеним радом.

Додатна аргументација другостепеног суда била је да тужена школа није доказала у смислу члана 231. ЗПП да је предлог новог Правилника о организацији и систематизацији послова бр. 86521 од 15.08.2018. године доставила ресорном министарству ради давања претходне сагласности, а ни да је ресорно министарство дало сагласност на правилник, нити је доставила службену белешку о објављивању овог општег акта на огласној табли, као и службену белешку о скидању са огласне табле након осам дана од објављивања, нити писану констатацију о дану његовог ступања на снагу, због чега су наводи жалбе да је правилник објављен на VЕВ презентацији послодавца, односно преко важећег интерног домена без утицаја на другачију одлуку.

По оцени Врховног суда правилан је закључак нижестепених судова да је предметно решење о отказу уговора о раду незаконито.

Чланом 196. став 1. Устава Републике Србије, прописано је да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу (став 1.); а ставом 4. истог члана да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања могу да ступе на снагу раније, само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

Нови Правилник о организацији и систематизацији радних послова код тужене школе од 15.08.2018. године, којим је укинута радно место тужиље – радник у ..., на које је била распоређена по уговору о раду од 23.09.2014. године, представља општи акт туженог послодавца који мора бити објављен пре ступања на снагу сагласно одредби члана 196. став 1. Устава Републике Србије. Тужена школа није доказала да је овај општи акт објављен, због чега су нижестепени судови применом правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП закључили да наведени општи акт тужене није ни ступио на правну снагу, што представља довољан разлог за незаконитост решења о отказу уговора о раду тужиљи по том општем акту. Правилник о систематизацији радних места, као и његове измене и допуне немају правно дејство на радно место правни статус запосленог пре ступања на снагу, односно објављивања, због чега је и незаконит отказ уговора о раду донет на основу измењеног правилника о систематизацији радног места пре ступања на његову снагу. Код изричите уставне норме, одредбе члана 196. став 1. Устава РС да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, није основан ревизијски навод да општи правни акт код послодавца ступа на снагу даном доношења, са којим даном се и објављује, јер општи правни акти не могу ступити на правну снагу пре него што буду јавно објављени. Како нови правилник тужене, са новом номерклатуром радних места и описом послова радних места, није ступио на правну снагу, то је правилан став нижестепених судова да и даље у важности, као неизмењен, претходни Правилник о организацији и систематизацији послова код тужене школе којим је било систематизовано радно место тужиље – радник у ..., чиме нису наступили услови за оглашавање тужиље вишком запослених због чега је оспорено решење неправилни и незаконито.

Поред тога, у време доношења побијаног решења о отказу уговора о раду тужиљи као запосленој за чијим радом је престала потреба на снази је био Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“, бр. 68/15, 81/16 – Одлука УС и 95/18) који је био на снази све до

31.12.2019. године. Одредбом члана 19. ста 19. овог закона прописано је да су, у периоду спровођења рационализације у складу са одредбама овог закона, ради праћења и спровођења акта о максималном броју запослених, организациони облици у јавним службама из члана 2. став 3. овог закона дужни да акте о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места достављају на претходну сагласност Министарствима у чијем делокругу се налазе послови за чије обављање су образоване јавне службе. Према члану 2. став 3. овог закона, систем јавних служби, у смислу овог закона, чине јавне службе којима је оснивач Република Србија које плате својих запослених финансирају из буџета Републике Србије, односно из доприноса за обавезно социјално осигурање, без обзира ко је оснивач јавне службе.

Тужена школа као установа високог образовања у систему јавне службе и смислу члана 2. став 2. Закона о начину о одређивању максималног броја запослених у јавном сектору, током спроведеног поступка није доказала да је Правилник о организацији и систематизацији послова бр. .. од 15.08.2018. године, на чији предлог је позитивно мишљење дала Синдикална организација тужене и Савет тужене, достављен ресорном Министарству ради давања претходне сагласности, нити је у поступку достављен доказ – решење Министарства о давању сагласности на наведени Правилник иако је на њој применом одредбе члана 231. став 3. ЗПП био терет доказивања ове чињенице битне за утврђивање правилности и законитости поступка доношења новог Правилника о организацији и систематизацији послова код тужене који је био основ за утврђивање вишка запослених.

Супротно наводима ревизије, чињеница истицања правилника на огласну таблу и објављивање на неки други адекватан начин не могу се доказивати исказима сведока, већ искључиво писаним доказима и то сачињавањем службене белешке о објављивању општег акта на огласној табли послодавца и службене белешке о скидању са огласне табле након осам дана од објављивања, те писане констатације о дану ступања на снагу општег акта, односно о дану почетка његове примене или достављања писаног доказа о истицању наведеног општег акта послодавца на интернет домену туженог, што све тужени током трајања поступка није доставио.

Из наведених разлога Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић